

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr 1

Februar 1947

45. årgang

Redigert av dr. agr. Aasulv Løddesøl.

MYRENE I KYSTHERREDENE I NORDHORDLAND.

Av konsulent Osc. Hovde.

Hordaland fylke er inndelt i 5 domsogn, nemlig: Sunnhordland, Midthordland, Nordhordland, Hardanger og Voss. Nordhordland som er det nordligste kystdistrikt av disse, består av 15 herreder, hvorav 9 kan betegnes som kystherreder. Det er disse 9 herreder det her omtalte inventeringsarbeid omfatter.

Området strekker seg fra 60° 25' til 60° 50' nordlig bredde og fra 5° 10' til 6° 5' vest for Oslo, eller med andre ord over en strekning på 50 km lengde og 35 km bredde. Over det halve av dette areal er imidlertid hav og fjorder, så arealet av land og ferskvann utgjør bare 725,09 km² og landarealet alene 591,11 km². Hele fylkets landareal er 15 192,60 km². Undersøkelsen omfatter således ca. 3,8 % av hele fylket.

Av det undersøkte areal er over det halve omflødd og hele 6 herreder ligger i sin helhet på øyer. Bare i Lindås og Alversund ligger den største del av arealet på fastland. De største øyer er Radøya, Holsenøya og Askøya. Videre kan nevnes Fosenøya og Feie i Austrheim og øyrekken Alvøy, Onen, Blomøy, Toftøy m. fl. i Øygarden.

Den nordlige del av distriktet har bra utbygget veinett, mens Hjelma og Herdla herreder er henvist omtrent utelukkende til båtforbindelser.

Fjellgrunnen består mest av grunnfjellgneis og granitt, gabbro og grønnstener samt andre yngre vulkanske bergarter.

De løse jordlag er vesentlig myrdannelser, men dessuten sand- og grusavleiringer og en del morene- og skredjord.

Den marine grense ligger i ca. 40—60 m høyde over havet.

Myrinventeringen i Nordhordlands kystdistrikter ble påbegynt sommeren 1943. Da undersøktes myrene i det vesentlige av 5 herreder, nemlig Austrheim, Lindås, Hordabø, Manger og Sæbø. Enkelte områder var imidlertid militært sperret, så undersøkelsen ble ikke komplett. Det var forutsetningen å fortsette arbeidet i 1944, men tyskerne nektet Norges Geografiske Oppmåling å utlevere karter, så arbeidet her måtte foreløpig innstilles. Etter kapitulasjonen ble inven-

teringen i Nordhordland supplert i de nevnte herreder og dessuten utvidet til å omfatte 4 herreder til, nemlig Alversund, Hjelma, Herdla og Mæland.

Markarbeidet, såvel i 1943 som i 1945, er utført av forfatteren, assistert av lokalkjente håndlangere. Arbeidet er utført etter samme plan som ved tidligere undersøkelser.*) Kartgrunnlaget har vært N. G. O.s originalkopier i mst. 1 : 50 000. Disse kopier er nyttet i terrenget og myrene er avsatt på kartene. Arealet er bestemt dels direkte i marken, dels på kartene ved hjelp av planimeter.

På grunnlag av disse arbeidskopier er utarbeidet 4 kartblad i mst. 1 : 50 000 over myrene i kystherredene i Nordhordland, omfattende følgende herreder:

Blad I, Austrheim, Hordabø og Hjelma.

Blad II, Lindås.

Blad III, Manger og Herdla.

Blad IV, Sæbø, Alversund og Mæland.

Myrene er beskrevet områdevis og nummerert fortløpende innen hvert herred. I alt er særskilt beskrevet 145 myrområder med tilsvarende nummer på kartet og i beskrivelsen (og oversiktstabellene). Hertil kommer en rekke småmyrer innen hvert herred.

Myrenes høyde over havet er oftest bare 10 til 30 m, unntagelsesvis 30 til 60 m, og bare noen ganske få og små myrer i Alversund, Herdla og Mæland går opp til 100 m høyde eller vel så det.

Myrdybden varierer sterkt, idet dybder på over 5 m er målt i samtlige herreder unntatt Alversund og Hjelma.

Undergrunnen består mest av grus, men ofte ligger myrene direkte på fjell. Sand og leir er notert i de fleste herreder, men bare i noen få tilfeller.

Myrarealet og dets fordeling m. v. mellom herredene framgår av tabell 1. Stort sett er distriktet myrfattigt med gjennomsnittlig bare 3,65 % myr av landarealet. Bare 3 herreder har over 5 % myr, og selv i Lindås, hvor det er mest myr, nemlig 7200 dekar, utgjør myrarealet bare 3,5 %. Det relativt myrrikeste herred er Hordabø med 10,86 % og 2,11 dekar pr. innbygger, og det myrfattigste er Alversund med 0,54 % og 0,12 dekar pr. innbygger. Minst myrareal har Hjelma med bare 140 dekar.

Myrarealets fordeling på forskjellige myrtyper er i tabell 2 angitt herredsvis og samlet såvel i dekar som i %. Det er grasmyrtypene, og av disse myrull-bjønnskjeggmirene, som dominerer i alt og i de fleste herreder. Men lyngmyren er nesten like utbredt, og disse to tilsammen utgjør 92 % av hele myrarealet. Furumyren representerer en betydelig andel i Herdla og Mæland.

*) Aasulv Løddesøl: Det norske myrselskaps myrinventeringer. Medd. fra D. N. M., 1941, s. 71—90.

Tabell 1. Land- og myrarealets fordeling m. v.

Herred	Land-areal i km. ²	Folkemengde		Myrareal		Antall dekar myr pr. inn- bygger
		I alt	Pr. km. ²	I alt dekar	I % av land- arealet	
1	2	3	4	5	6	7
Austrheim . . .	67,61	2945	43,56	5340	7,60	1,75
Lindås	203,41	4157	20,44	7195	3,50	1,73
Hordabø	40,25	2073	51,50	4370	10,86	2,11
Manger	34,91	1450	41,53	2390	6,84	1,65
Sæbø	20,97	1119	53,36	230	1,10	0,21
Alversund . . .	41,11	1857	45,17	220	0,54	0,12
Hjelma	17,84	1017	57,00	140	0,78	0,14
Herdla	107,49	4728	43,98	830	0,77	0,18
Mæland	57,52	1768	30,73	880	1,53	0,50
Området	591,11	21114	35,71	21595	3,65	1,02

Tabell 2. Myrarealets fordeling på forskjellige myrtyper.

Herred	Myrtype og areal i dekar					Myrtype og areal i %				
	Mosemyr		Gras- myr	Lyng- myr	Furu- myr	Mosemyr		Gras- myr	Lyng- myr	Furu- myr
	Lyng- rik	Gras- rik				Lyng- rik	Gras- rik			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Austrheim . .			1595	3745				30	70	
Lindås	250	925	2900	3120		4	13	40	43	
Hordabø . . .			3005	1365				69	31	
Manger		180	1750	460			8	73	19	
Sæbø			200	30				87	13	
Alversund . .			130	90				59	41	
Hjelma			60	80				43	57	
Herdla		10	195	375	260		1	23	45	32
Mæland			340	405	125			39	46	14
Området . . .	250	1115	10175	9670	385	1,1	5,1	47,2	44,8	1,8

I tabell 3 er vist hvordan en mener myrarealet kan og bør nyttes i framtida. Det framgår herav at nesten $\frac{1}{3}$ er disponert for brennstoffproduksjon. Nesten $\frac{1}{2}$ er dyrkingsmyr, herunder kulturbeite. En forholdsvis liten del (ca. 1/12) vil, vesentlig på grunn av sin topografi, sannsynlig måtte bli naturbeite også i framtida.

Tabell 3. *Myrarealets mulige framtidige utnyttelse.*

Herred	Myrareal i dekar					
	I alt	Brenntorv- myr	Beite (ev. skog)	Overveiende dyrkingsmyr		
				I alt	God og noenlunde god	Mindre god og dårlig
1	2	3	4	5	6	7
Austrheim . . .	5340	1812	230	3298	2958	340
Lindås	7195	1667	275	5253	3105	2148
Hordabø	4370	2013	270	2087	865	1222
Manger	2390	530	100	1760	1360	400
Sæbø	230	75	25	130	70	60
Alversund . . .	220	5	65	150	50	100
Hjelma	140	31	79	30	10	20
Herdla	830	184	396	250	0	250
Mæland	880	266	364	250	150	100
Sum for området	21595	6583	1804	13208	8568	4640

Tabell 4. *Sammendrag vedkommende brenntorvmyrene.*

Herred	Brenn- torvmyr, dekar	Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m	Masse i m ³ (råtorv)			
			I alt	Fordelt etter kvalitet		
				God (H 7)	Middels (H 6)	Dårlig (H 5)
1	2	3	4	5	6	7
Austrheim . . .	1812	1,5	2.992.300	1.295.000	1.437.300	260.000
Lindås	1667	1,6	2.671.700	1.030.000	1.301.700	340.000
Hordabø	2013	1,7	3.505.500	1.145.000	1.545.500	815.000
Manger	530	1,7	915.000	310.000	505.000	100.000
Sæbø	75	1,9	137.500	50.000	77.500	10.000
Alversund . . .	5	1,0	5.000	—	5.000	—
Hjelma	31	0,9	27.000	10.000	17.000	—
Herdla	184	1,3	232.000	80.000	132.000	20.000
Mæland	266	1,7	451.000	100.000	251.000	100.000
Området	6583	1,69	10.937.000	4.020.000	5.272.000	1.645.000

Av dyrkingsmyrene, som i tabell 3 er oppført i 2 kvalitetsgrupper etter dyrkingsverdet — D3 og bedre og dårligere enn D3 — hører over 60 % til den bedre gruppe. Men det er de noenlunde gode

dyrkingsmyrer (D 3) som dominerer. God dyrkingsmyr, dyrkingsverd D 2, forekommer sjelden. Derimot er ofte notert D 2—3. I den annen kvalitetsgruppe er det overveiende mindre god dyrkingsmyr, dyrkingsverd D 3—4. Dyrkingsmyrer av dårligere klasse enn D 4 forekommer omtrent ikke. Mange av brenntorvmyrene ville nok komme i denne klasse, men ved avtorving vil disse bedres en del, forutsatt at avtorvingen foretas rasjonelt.

Også brenntorvmassen er beregnet områdevis på grunnlag av omfattende boringer. Et sammendrag av massen, i alt og fordelt etter kvalitet, finnes i tabell 4.

Til støtte for bedømmelsen av myrene såvel til dyrking som til brenntorv er tatt ut en del prøver til analyse. Av overflatelaget er tatt 34 såkalte «dyrkingsprøver», og av de dypereliggende torvlag er tatt 16 brenntorvprøver.

Dyrkingsprøvene skriver seg fra myrer av samtlige typer som forekommer, nemlig 15 fra grasmyr, 12 fra lyngmyr, 4 fra grasrik mosemyr, 2 fra furumyr og 1 fra lyngrik mosemyr. Av prøvene var de fleste (20) vel formolda, 9 var noenlunde vel formolda og bare 5 var svakt formolda. Ved å sammenligne volumvektene ser en at disse varierer temmelig meget, nemlig fra 81 til 302 gram tørrstoff pr. liter. Derimot viser pH-verdien små variasjoner — mellom 3,59 og 4,86 —, altså sterkt sur reaksjon for samtlige prøver.

Askeinnholdet er også temmelig forskjellig og står som regel i relasjon til myrtypen, mens kvelstoff- og kalkinnholdet viser små utslag prosentisk, men tydelig i kg pr. dekar til 20 cm dyp, iallfall for kvelstoffets vedkommende. Ved gjennomsnittsberegning får en følgende middeltall:

Myrtyper	Volumvekt	Aske %	N %	Pr. da til 20 cm dyp:		
				CaO %	N kg	CaO kg
Grasmyr	164	7,5	2,04	0,25	653	68
Lyngmyr	159	4,2	1,88	0,17	610	54
Grasrik mosemyr	97	3,2	1,81	0,31	359	56
Furumyr	214	3,7	2,28	0,14	973	60
(Lyngrik mosemyr	110	2,4	1,58	0,19	347	42)

Brenntorvprøvene skriver seg fra torv av temmelig forskjellig kvalitet. Fortorvingsgraden — som er bestemt ved prøvetakingen — varierer mellom H 5 og H 8. Analysene viser at volumvekten stiger med fortorvingsgraden fra 318 til 1056 gram pr. dm³. Askeinnholdet er noe høyt for 4—5 prøvers vedkommende, men holder seg ellers under 5 %. Brennverdien i torv med 25 % vann varierer mellom yttergrensene 3223 og 3973 kalorier pr. kg.

I det følgende gis en herredsvis kort beskrivelse av de største og betydeligste myrområder.

1. *Myrene i Austrheim herred.*

Austrheim herred (kartblad I) har et landareal av 67,61 km². Det er det nordligste av fylkets kystherreder. I nord dannes grensen mot Sogn (Gulen herred) av Fensfjorden. Til lands grenser herredet mot Lindås i øst på fastlandet og for en mindre del på Radøya. Ellers begrenses herredet av hav, sund og fjorder. Den største del av herredet utgjør Fosenøya (26,85 km²). Dessuten kan nevnes Feie, Bakøya, Njøta og et stort antall mindre øyer og holmer. En del ligger også på fastlandet, og litt på Radøya.

Herredets myrareal utgjør 5340 dekar eller 7,5 % av landarealet. Av myrarealet er 30 % grasmyr og 70 % lyngmyr. Alle myrer er lavtliggende (5—40 m o. h.) og har ofte stor dybde.

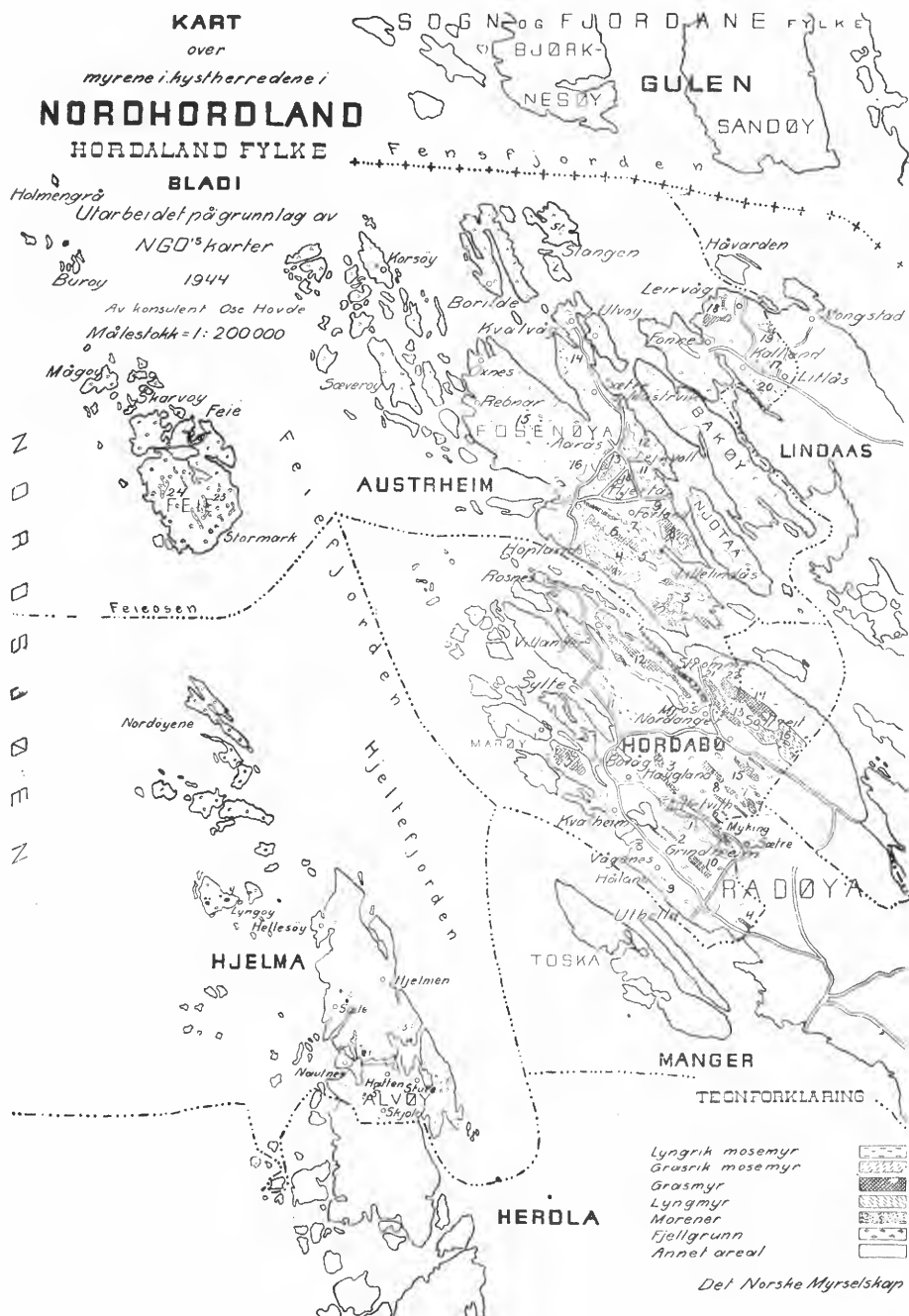
Herredets myrer er sammenfattet i 22 områder, hvorav 20 inneholder brenntorv. Dessuten finnes noen småmyrer som også inneholder litt brenntorv.

Dyrkingsmyrer.

Over 3/5 av herredets myrareal er karakterisert som dyrkbart, og det aller meste av dette er noenlunde god og til dels god dyrkingsmyr (tabell 3). På Fosenøya alene er ca. 2300 dekar dyrkbar myr foruten brenntorvmyrene. Myrene her er bra samlet og danner nesten sammenhengende arealer på øyas sørøstre del.

Mellom Hopland, Førland og Lille-Lindås (kartfig. nr. 1—9) ligger ca. 3100 dekar sammenhengende myr med noen berghauger her og der. Av hele myrarealet er omtrent 7/10 lyngmyr og resten grasmyr, vesentlig myrull-bjønnskjegmyr med en del lyng. Myrenes høyde over havet er fra 10—40 m. De ligger i lange belter med retning nordvest—sørøst. Avløpsforholdene er til dels noe vanskelige, særlig for partiet mellom Hopland og Førland. De øvre lag av myra er som oftest noenlunde vel til vel formolda, men et parti øst for Hopland (kartfig. nr. 4) er svakt til noenlunde vel formolda. Dybden er temmelig ujevn og ofte over 5 m. Undergrunnen består for en stor del av fjell, men her er ofte et mer eller mindre mektig grus- eller sandlag over. Et grasmyrparti vest for Førland har tydelig gytjelag mellom torven og sandundergrunnen. På de myrpartier som ligger nærmest gårdene stikkes nå brenntorv, og ellers gir myrene et dårlig naturbeite. Av hele dette område er nesten 2/3 eller 2000 dekar dyrkbart før avtorving, og herav er bare 250 dekar (kartfig. nr. 4) karakterisert som mindre god og alt det øvrige er noenlunde god og god dyrkingsmyr.

Omkring Arås (kartfig. nr. 10—16) ligger det annet store myrparti på Fosenøya. Det er ca. 800 dekar stort, men heri er innbefattet en rekke småmyrer på begge sider av Aråsvågen, så det egentlige, noenlunde samlede myrparti utgjør ca. 600 dekar. Bare ca. 100 dekar herav er grasmyr (vesentlig myrull-bjønnskjegmyr), og alt det øv-

rige er lyngmyr. Terrenget har også her en del berghauger, men myroverflaten er bra jevn, i svak sørhelling, h. o. h. ca. 10—25 m. Formoldinga er oftest noenlunde vel til vel og dybden er gjennomsnittlig meget mindre enn på foregående felt. Her er 1—3, unntagelsesvis 4 m, det mest alminnelige. Også her kviler myrene ofte direkte på fjell, men oftest på grus og sand. Et myrparti vest for Aarås har delvis leirbotn. De vel 400 dekar dyrkbar myr innen området er karakterisert som noenlunde god til god dyrkingsmyr.

Vest for Leirvåg (kartfig. nr. 18) er et parti vesentlig grasmyr av sivmyrtypen hvor *Juncus squarosus* dominerer. Arealet er ca. 200 dekar. Myra er noe oppdelt av bergknauser, men har ellers jevn overflate og er noenlunde vel formolda. Dybden er 0,5 til 2 m, undergrunnen består av leirblanda grus og delvis av fjell. Her er litt brenntorv, men ellers er dette god dyrkingsmyr.

Sørøst for Kalland (kartfig. nr. 20) er i alt ca. 430 dekar lyngmyr i 20—30 m h. o. h. Myrene har ujevn overflate, idet store erosjonsfurer og en rekke berghauger går på kryss og tvers. Det øvre lag er noenlunde vel til vel formolda, og til tross for at brenntorven ligger høyt i profilet er dette et bra dyrkingsfelt. Dybden er 1—4 m, oftest 2—3 m til grus eller fjell.

Sørøst for Strømme (kartfig. nr. 21) er nesten 200 dekar grasmyr (vesentlig myrull-bjønnskjeggmyr, men en del rome, starr og blåtopp forekommer) i 5—25 m h. o. h. Myra heller mot sør, har jevn overflate og er lett å grøfte. Den er noenlunde vel til vel formolda og dybden er oftest omkring 1 m. Undergrunnen består av sand og grus, mer sjelden av fjell. Her er utlagt 2 bureisingsbruk.

Brenntorvmyrer.

Austrheim er henvist til torv som brensel, da det her mangler skog. Brenntorvmyrene er derfor av stor verdi. Av herredets vel 1800 dekar brenntorvmyr med nesten 3 mill m^3 råtorv er det ikke mindre enn 10 områder med over 100.000 m^3 råtorv i hvert område.

Sørøst for Hopland (kartfig. nr. 1) ligger det største brenntorvområde i herredet, nemlig 285 dekar med 570.000 m^3 råtorv. Brenntorvlagets mektighet er gjennomsnittlig ca. 2 m, men torven er av noe vekslende kvalitet.

Nord- og østover fra dette felt er flere brenntorvområder (kartfig. nr. 5, 6, 7 og 8) med fra 260.000 til 287.500 m^3 råtorv. Kvaliteten er her stort sett god.

Sørøst for Kalland (kartfig. nr. 20) er et annet stort brenntorvområde med over 200.000 m^3 god brenntorv.

Skaråsmyra (kartfig. nr. 22) ligger dels i Austrheim og dels i Hordabø. Den del som ligger i Austrheim er 180 dekar, hvorav 140 dekar er brenntorvmyr med 210.000 m^3 råtorv. Torven i Skaråsmyra er meget god, men ligger ofte direkte på fjell. Her er derfor regnet med bare 1,5 m effektivt torvlag, til tross for at dybden er 2—4 m.

Hjelma kommune eier torvén i den del av myra som ligger i Austrheim med kontrakt på 99 år.

På Feie finnes hele 200 dekar, vesentlig lyngmyr, omtrent sammenhengende, men med bergskjær hist og her. Over det halve av arealet inneholder brenntorv, nemlig i alt 110.000 m³ råtorv.

2. Myrene i Lindås herred.

Lindås herred (kartblad II) har et landareal av 203,41 km², og er således atskillig større enn Austrheim, Hordabø, Manger og Sæbø tilsammen. Den største del av herredet ligger på fastlandet mellom Fensfjorden og Lygrafjorden. En mindre del ligger på Radøya og dessuten hører Lygra og flere mindre øyer og holmer, dels i Lygrafjorden og dels i Fensfjorden, til Lindås. Til lands grenser herredet foruten mot Austrheim og herredene på Radøya (Hordabø, Manger og Sæbø), mot Alversund, Hamre, Hosanger og Masfjorden.

Herredets myrareal utgjør 7195 dekar, eller 3,5 % av landarealet. Av myrarealet er 4 % lyngrik mosemyr, 13 % grasrik mosemyr, 40 % grasmyr og 43 % lyngmyr. Storparten av myrarealet ligger i 10—30 m h. o. h. og ubetydelig i over 50 m høyde.

Herredets myrer er beskrevet under i alt 45 områder. Herav inneholder 37 områder brenntorv. Dessuten finnes en rekke småmyrer som til dels inneholder brenntorv. Av større myrfelter har Lindås en rekke som kan bli gjenstand for mer rasjonell utnyttelse enn nå er tilfelle. Myrene er jevnt fordelt over hele herredet.

Dyrkingsmyrer.

Av herredets 5528 dekar myr som ikke inneholder brenntorv eller ikke bør avtorves, er det bare 275 dekar som det ikke kan anbefales å dyrke. Her er således 5253 dekar dyrkbar myr i Lindås. Herav er 3105 dekar karakterisert som god eller noenlunde god og 2148 dekar som mindre god eller dårlig dyrkingsmyr.

Mellom Mongstad og Knarrvik (kartfig. nr. 5) er praktisk talt sammenhengende myr. På midtpartiet er myra flat og hel uten berg, mens endene er mere kupert og har mange bergknauser. Det meste av partiet er grasmyr (myrull-bjønnskjeggmør) med en del røsleng. En mindre del på midtpartiet er nærmest lyngrik mosemyr. Dessuten er enkelte partier nordligst og sørligst ren lyngmyr. Lyngmyren, og særlig den lyngrike mosemyr, er stortuett, mens grasmyren er jevn eller småtuett i overflaten. Alle typer er noenlunde vel formolda. Dybden er ganske jevn og ca. 2—3 m på det flate parti lengst nordvest, men ellers mere ujevn og grunnere. Undergrunnen består av grus og til dels fjell. Det flate parti krever lang kanal og har lite fall, men ellers er hellingen god. Hele myrstrekningen er på ca. 540 dekar, så her skulle være plass for 4—5 nye bruk, men da må det opparbeides vei mellom Knarrvik og Mongstad.

Sør for Holmås (kartfig. nr. 6) ligger et ganske stort parti (ca. 350 dekar) god dyrkingsmyr i 30—35 m h. o. h. Det layeste av dette parti — langs vestkanten — er ren grasmyr med en bekk midt etter, for øvrig er her vesentlig lyngmyr. Grasmyren er jevn og flat, mens lyngmyren er tuet og heller svakt mot vest. All myr her er noenlunde vel til vel formolda. Dybden er noe ujevn, idet berget stikker opp iblant i lyngmyren, men her er oftest 1—2 m til grus. Grasmyren har jevnt over 1—2 m dybde til sand og selve myrlaget er ofte sandblandet.

Mellom Lindås og Haukås (kartfig. nr. 7) er et omtrent like stort parti vesentlig grasmyr av forskjellige typer. Bare nærmest Haukås er litt lyngmyr. Partiet er praktisk talt flatt og er derfor noe vanskelig å tørrlegge. Det er for øvrig allerede opparbeidet en kanal, idet Ny Jord har anlagt 2 bruk her. Det ene av disse er omtrent oppdyrket, mens det andre nettopp er påbegynt. Myra er noenlunde vel til vel formolda og opptil 4 m dyp, men oftest 2—3 m til grusundergrunn eller fjell.

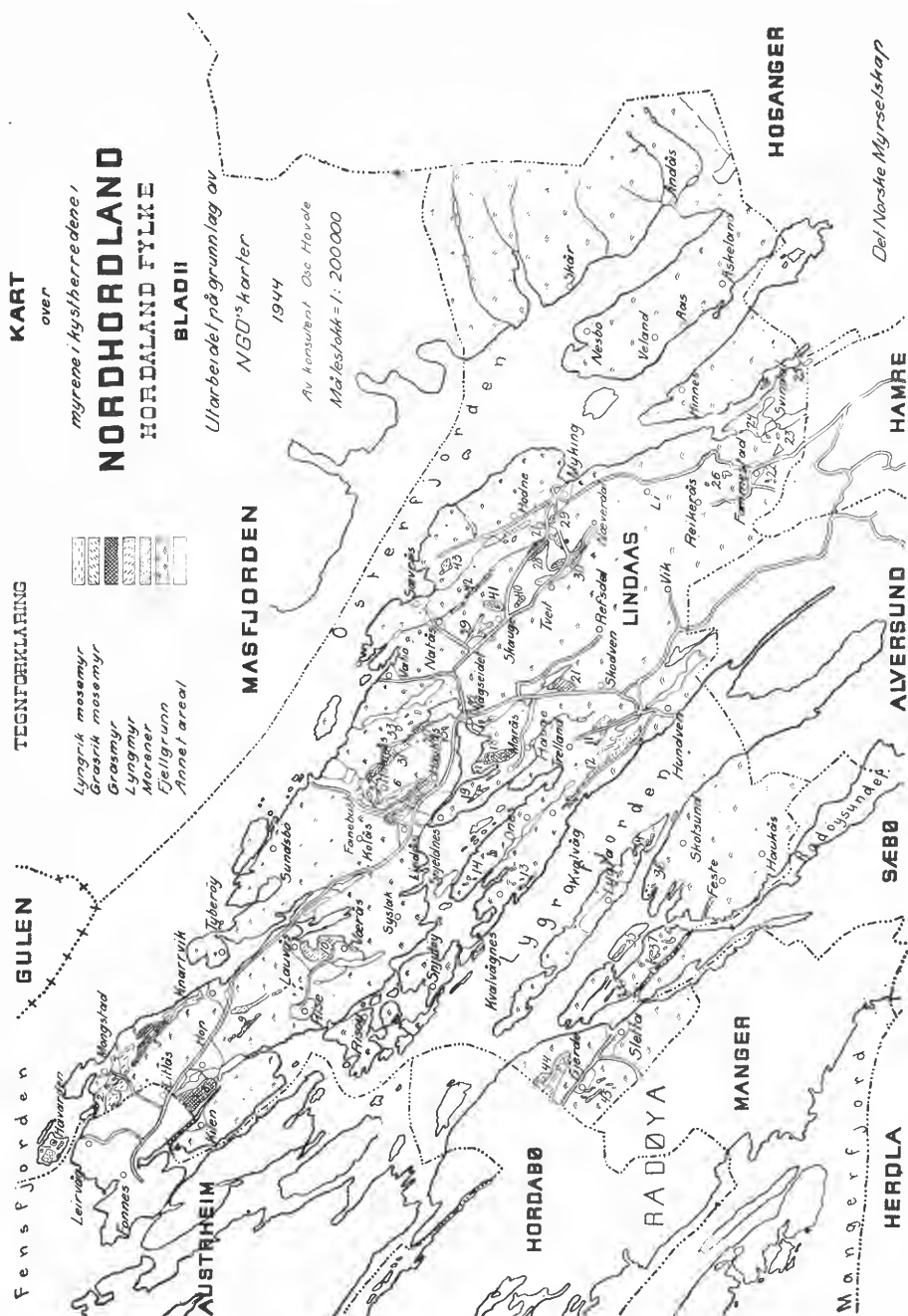
Sør for Litlås (kartfig. nr. 8) er litt kupert terreng, men hovedsakelig myr. Det meste er grasmyr (myrull-bjønnskjeggmyr), men små partier er lyngmyr. Myroverflaten er bra jevn — bare ganske små tuer — og myra er noenlunde vel til vel formolda. Dybden varierer noe, men mest vanlig er dybder på 1—3 m, til dels noe mer. Undergrunnen er grus eller fjell. Dreneringsforholdene er noenlunde bra og myra er godt skikket til dyrking. Arealet er i alt ca. 400 dekar.

Mellom Neverdal og Tveit (kartfig. nr. 30) er et stort myrområde på vel 400 dekar, hvorav det meste er bra dyrkingsmyr, idet en betydelig del (ca. $\frac{1}{3}$) er ren grasmyr og det øvrige er lyngmyr. Landskapet er noe kupert og danner et bredt dalføre med elv etter midten. Myra er noe småtuert med svak helling mot elven. Den er noenlunde vel til vel formolda i øvre lag. Dybden er ujevn, nemlig fra 0,2 til 3—4 m, mest alminnelig 1—3 m til leir, grus eller fjell. Dreneringsforholdene er bra, men elva må reguleres. Her er noe værhardå.

Sørøst for Natås (kartfig. nr. 42) ligger en lang grasmyr av myrull-bjønnskjeggtypen med lyngmyrpartier, langs sørvestsiden av en elv. Myra er flat med noe småtuert overflate. Den er noenlunde vel til vel formolda og opptil over 5 m dyp. Undergrunnen består av grus, sand eller fjell. Dette er noenlunde god dyrkingsmyr med gode dreneringsforhold. Areal ca. 340 dekar. Herav er ca. 100 dekar brennortormyr.

Soltveitmyrene (kartfig. nr. 44) ligger øst for Soltveit. Her er omtrent sammenhengende myrer med et samlet areal av ca. 500 dekar. Det meste er lyngmyr, men spredte små grasmyrflekker utgjør omtrent $\frac{1}{4}$ av arealet. Begge myrtyper er noenlunde vel til vel formolda og dybden er oftest 1—3 m til grus, sand eller fjell. Dreneringsforholdene er gode, og myrene er bra skikket for dyrking.

Sørøst for Holmås (kartfig. nr. 20 og 31) er et bredt dalføre helt

fra Våge til Holmås. Landskapet er jevnt og myra er hel og uten nevneverdige bergpartier. Langs østkant av myra går en elv fra et lite vann lengst nord til Vågevatnet i sør. Myra heller svakt ned mot elva. For å kunne nytte den nordre del av myra må elva reguleres og senkes, hvilket krever ca. 1 km kanal. Men det meste av arealet kan nyttes uten elveregulering. Av myrarealet, som utgjør nesten 300 dekar, er det meste grasmyr av myralltypen. Noen flekker midt på myra og lengst nord er grasrik mosemyr og lyngmyr. Lyngmyren har meget ujevn overflate og grasmyren er småtuet. All myr er noenlunde vel til vel formolda og en del inneholder bra brenntorv i dypere lag. Dybden er imidlertid oftest for liten til avtorving, da her er fjellundergrunn og bare fra 1 til 3 m dypt. Nordligst finnes dog dybder på opptil vel 5 m.

Sør for Lauvås (kartfig. nr. 10) er temmelig jevnt terreng med omtrent sammenhengende myr. Det meste er lyngmyr — ca. 1/20 er grasmyr — med en del lyngmark og lave bergpartier. Overflaten er ujevn med erosjonsfurer og store tuer. Myra er noenlunde vel til vel formolda og har liten dybde, nemlig 0,2 til 2 m. Megret av arealet er grunnere enn 0,5 m og er således vanskelig å grøfte da undergrunnen hovedsakelig består av fjell. Areal ca. 400 dekar.

I Lindås er, foruten disse større områder, flere mindre felter som også kan og bør dyrkes. Særlig kan nevnes kartfigurene nr. 2, 3, 18, 21, 28 og 40. Mindre bra er kartfigurene 1, 4, 9, 11, 23, 24 og 39.

Brenntorvmyrer.

Lindås er et forholdsvis skogrikt kystherred, men brenntorv er likevel det viktigste brensel, da skogen er ujevnt fordelt. Brenntorvmyrer finnes derimot i nesten alle deler av herredet. Det samlede areal brenntorvmyr utgjør vel 1660 dekar med ca. 2,7 mill. m³ råtorv. Dette er fordelt på en rekke myrer eller myrområder — i alt 37 — hvorav 8 inneholder mer enn 100.000 m³ råtorv.

Mellom Mongstad og Knarrvik (kartfig. nr. 5) er det største sammenhengende brenntorvområde i hele herredet, nemlig vel 200 dekar med over 400.000 m³ råtorv. Særlig den nordlige del av myrområdet er rikt på brenntorv, idet dybden her er jevn og ca. 2—3 m (se under dyrkingsmyrer).

Mellom Hunvin og Kvalvåg (kartfig. nr. 12) er sammenhengende myr langs østsia av veien. Myra er flat, men har bra avløpsforhold. Den er noe tuet, men overflaten er ellers jevn og hel. Her er store masser brenntorv, idet myra ofte er over 5 m dyp, men det øvre lag er av dårlig kvalitet og som regel med ca. 1 m lite omdannet mose på toppen.

Foruten disse skal fremheves et parti nord for Hauge (kartfig. nr. 18), et parti vest for Skodven (kartfig. nr. 21) og myrene rundt Oksvatnet (kartfig. nr. 23 og 24).

Store brenntorvmasser er det også i myrene sørøst for Natås (kartfig. nr. 42) og i Lindåsmyra (kartfig. nr. 44).

3. *Myrene i Hordabø herred.*

Hordabø herred (kartblad I) har et landareal av 40,25 km². Det omfatter nordvestre delen av Radøya foruten en rekke mindre øyer og holmer, særlig på vestsiden, hvorav Marøya er den største. Herredet grenser til lands mot Austrheim, Lindås og Manger.

Myrarealet er ca. 4370 dekar og utgjør således vel 1/10 av landarealet. Av myrarealet er 69 % grasmyr og 31 % lyngmyr. Myrene har liten høyde over havet (5—40 m) og dybden er oftest 2—4 m, men også over 5 m. De er beskrevet i 16 områder. Av disse inneholder 13 brenntorv. Videre finnes spredte småmyrer med litt brenntorv.

Myrene i Hordabø er temmelig oppdelt av bergpartier. De beskrevne områder omfatter derfor oftest et stort antall myrer.

Dyrkingsmyrer.

Av herredets myrareal er omtrent ½ dyrkbart og herav er 2/5 god eller noenlunde god dyrkingsmyr, mens 3/5 er mindre god til dårlig dyrkingsmyr. Men myrene er meget oppdelt og passer derfor best til kulturbeiter eller som tilskotsjord til mindre bruk. For utnyttelse såvel til det ene som det andre formål er veier fram til og over myrene en betingelse.

Soltveitmyrene (kartfig. nr. 16) ligger øst for Soltveit og strekker seg over et nesten 3 km langt og opptil 1 km bredt område. Av det nesten 1200 dekar store myrområde ligger 660 dekar i Hordabø og resten i Lindås. Det meste av arealet er lyngmyr, bare små flekker som utgjør ca. ¼ av det hele er grasmyr, vesentlig myrull-bjønnskjeggmyr. Begge typer er noenlunde vel til vel formolda og dybden er oftest 1—3 m til grus, sand eller fjell. Dreneringsforholdene er gode, og myrene må karakteriseres som noenlunde god til god dyrkingsmyr. Vel 100 dekar av arealet inneholder brenntorv.

Øst for Midthelle (kartfig. nr. 4), like ved herredsgrensen mot Manger, er en ca. 100 dekar stor, flat ren grasmyr med jevn overflate. Den er noenlunde vel til vel formolda og 3—4 m dyp til sand og leir. Dette er god dyrkingsmyr, men en gammel demmingsrett stenger for utnyttelsen.

Av andre noenlunde gode dyrkingsmyrer kan nevnes et parti øst for Mjøs (kartfig. nr. 13) og en hel del av myrene mellom Villanger og Mjøs (kartfig. nr. 12).

Partiet mellom Grindheim, Myking og Lilletveit (kartfig. nr. 1) er omtrent sammenhengende myr med enkelte lave bergpartier. Den overveiende del er lyngmyr og grasmyr av myrull-bjønnskjeggtypen. Myra har liten helling, men bra avløp til flere kanter. Det øvre lag er svakt formolda, men torven antar brenntorvkarakter allerede i ½ m dybde, og i 1—3 m dybde er brukbar, men ikke særlig god brenntorv. Dybden er mest alminnelig 2—4 m, men ofte forekommer dybder over 5 m. Undergrunnen består av leirblandet sand på de dypeste steder, men ellers ligger torven direkte på fjellet. Arealet er ca. 540 dekar, hvorav 360 dekar er brenntorvmyr.

Mellom Myking, Lilletveit og Nordanger (kartfig. nr. 7, 8 og 15) er kupert landskap med bergknauser på 8—10 m høyde og lave åser som deler opp myrene i mange småpartier. De største sammenhengende myrflater er ca. 70—80 dekar. I samlet areal utgjør myrene her vel 800 dekar. Herav er nesten $\frac{3}{4}$ grasmyr (myrull-bjønnskjeppmyr) og vel $\frac{1}{4}$ lyngmyr. Begge myrtyper er noenlunde vel formolda og dybden er meget ujevn. Den østre del er forholdsvis grunn (0,5—2 m), men ellers er dybden på 2—4 m mest vanlig og ofte måltet over 5 m. Undergrunnen består av grus og sand, ofte med fjell like under. Myrområdet er best skikket til kulturbeiter, noe som de fleste bruk mangler. Ellers kunne nok her opprettes noen nye bruk.

Mellom Villanger og Mjøs (kartfig. nr. 12) er så godt som sammenhengende myr i et stort parti på over 3 km lengde og med mange småmyrer på begge sider av dette. Myrene har bra jevn overflate, men liten helling, så det krever en lang kanal med utløp til Villanger. Det meste av arealet er noenlunde vel formolda grasmyr av myrull-bjønnskjepptypen med en del lyng og enkelte små flekker er ren lyngmyr. Dybden er mest alminnelig 3—4 m til grus eller fjell. Myrene inneholder store masser brenntorv, men er også bra dyrkingsmyr. Areal ca. 800 dekar.

Betydelige dyrkbare myrarealer finnes også på Kvalheimsneset (kartfig. nr. 5), øst for Sylte (kartfig. nr. 11) og på Skaråsmyra (kartfig. nr. 14).

Brenntorvmyrer.

I Hordabø finnes det ikke naturskog — her er bare noen små plantinger. Myrene er derfor den eneste brenselsskilde i herredet. Men brenntorvmyrer er herredet bra forsynt med. Over 2000 dekar av myrene inneholder brenntorv, og massen beløper seg til ca. 3,5 mill. m³ råtorv. Kvaliteten er dog ofte bare middels.

De største brenntorvmyrer finnes mellom Villanger og Mjøs (kartfig. nr. 12). Her er nesten 600 dekar med over 1 mill. m³ råtorv. Også i »Havet» (kartfig. nr. 1) og Skaråsmyra (kartfig. nr. 14) er store brenntorvmasser. I sistnevnte myr er torven av meget god kvalitet.

4. Myrene i Manger herred.

Manger herred (kartblad III) har et landareal av 34,91 km² og omfatter midtpartiet av Radøya samt Toska og Floene foruten noen mindre øyer og holmer. Herredet har landegrenser mot Hordabø i nordvest, Lindås i nordøst og Sæbø i sørøst. Herredets myrareal er 2390 dekar eller 6,84 % av landarealet. Av myrarealet er 73 % grasmyr, 19 % er lyngmyr og 8 % lyngrik mosemyr. Også i Manger ligger alle myrer lavt (5—40 m o. h.), dybden er ujevn og undergrunnen består mest av grus og sand. Beskrivelsen av myrene omfatter 7 områder, hvorav 6 inneholder brenntorv.

Dyrkingsmyrer.

Av myrene i Manger er omtrent $\frac{3}{4}$ dyrkbare og storparten er god eller noenlunde god dyrkingsmyr (tabell 3).

Mellom Manger og Birkelandsvågen (kartfig. nr. 5) er et stort område nesten sammenhengende myr med en del avrundede berghauger. H. o. h. er 5—30 m. Det meste av myrene er grasmyrer av myrullbjønnskjeggtypen, men enkelte mindre partier er nærmest lyngmyr. Myrene har bra jevn overflate og er noenlunde vel til vel formolda. Dybden er mest alminnelig fra 0,5 til 2 m, unntakelsesvis 3 m. Her er brenntorv hvor dybden er stor nok til avtorving, og torven er av bra kvalitet, men har mange tæger og lauvtrærøtter. Undergrunnen består av sand og grus, bare de grunneste partier ligger til dels direkte på fjell. Myrene er lette å grøfte og har gode dyrkingsmuligheter. Areal et er ca. 1500 dekar.

Av mindre myrpartier — tjenlige til beite — kan nevnes et felt nordøst for Sætre (kartfig. nr. 2) og noen spredte småmyrer sørøst for Tveit (kartfig. nr. 7).

Toska er 4,80 km² stor og har vel 300 dekar myr (kartfig. nr. 4). Mesteparten er grasrik mosemyr og ligger på nordenden av øya. Den er svakt til noenlunde vel formolda og oftest 2—4 m dyp til fjell. På sørenden av øya er et mindre parti lyngmyr med 0,5 til 2 m dybde.

Floene eies av Bergen kommune. Den dyrka jord ligger på nordenden av øya og består for det meste av dyrka myr. Den øvrige del av øya består av beplantet lyngmark og mellom fjellknauser noen lange, smale lyngmyrer og litt grasrik mosemyr lengst sør, areal i alt ca. 30 dekar (kartfig. nr. 3). Lyngmyren er opptil 2 m dyp med noe formolda torv, den andre opptil 3 m med dårlig brenntorv. Undergrunnen består av grus og sand.

Brenntorvmyrer.

Av herredets myrareal er vel 500 dekar eller ca. $\frac{1}{4}$ brenntorvmyr med vel 0,9 mill. m³ råtorv. Det meste av torven finnes i 3 store felter.

Nord for Sætre (kartfig. nr. 2) er sterkt kupert landskap med myrpartier mellom bergknausene. Hele myrarealet er ca. 300 dekar og herav har $\frac{1}{2}$ et 2 m brenntorvlag.

På Toska er også et 2 m lag brenntorv på et areal av ca. 160 dekar. Her er torven av noe dårlig kvalitet i øvre lag.

Mellom Manger og Birkelandsvågen (kartfig. nr. 5) er som nevnt foran brenntorv nesten overalt i myrene, og på ca. 150 dekar kan regnes med et 1,5 m lag til avtorving.

5. Myrene i Sæbø herred.

Sæbø herred (kartblad IV) har et landareal av bare 20,97 km² og er det nest minste av kystherredene i Nordhordland. Herredet grenser mot Manger, Lindås, Alversund og Mæland. Største delen av herredet ligger på Radøya, mindre deler på fastlandet og Holsenøya.

Sæbø er et myrfattig herred, idet her finnes bare ca. 230 dekar myr, tilsvarende vel 1 % av landarealet, og bare 0,21 dekar pr. innbygger. Myrarealet fordeler seg med 87 % på grasmyr og 13 % på lyngmyr. Det vesentligste av myrene finnes innen 3 områder. Men spredte småmyrer finnes over hele herredet.

Dyrkingsmyrer.

Mellom Sæbø og Solheim (kartfig. nr. 1) er et helt flatt parti ren grasmyr med jevn overflate (slått) og litt bjørkeskog. Myra er noenlunde vel til vel formolda og opptil 4—5 m dyp til sand. Her er brukbar brenntorv, men den bør ikke tas, da myra har dårlig avløp. Arealet er ca. 20 dekar.

Mellom Dale og Hole (kartfig. nr. 2) er et parti ren grasmyr på ca. 50 dekar. Myra er flat og vanskelig å drenere. Den har jevn overflate og brukes til dels til slått. Myra er noenlunde vel til vel formolda og 3—4 m dyp til sand og leir. I dypere lag er torven sterkt omdannet, men oftest formolda så den er uskikket til stikktorv. Det bør heller ikke tas torv her, da en derved ville gjøre myra uskikket til dyrking.

Brenntorvmyrer.

Stormyra med flere (kartfig. nr. 3) på Askelandsneset er grasmyrer av myrull-bjønnskjeggtypen med jevn overflate og fast torv. Myrene er temmelig flate, men har bra avløp og kan grøftes. De er noenlunde vel formolda i øvre lag og inneholder god brenntorv i 1 spadestikks dybde. Dybden er 2—3 opptil 4 m og undergrunnen består av fjell, til dels med noe grus over. Stormyra er 50 dekar og de andre tilsammen ca. 60 dekar. Brenntorvarealet utgjør ca. 50 dekar med et 2 m mektig torvlag.

En rekke småmyrer spredt over hele herredet inneholder også en del brenntorv, men stort sett er Sæbø blant de dårlig stilte herreder når det gjelder eget brensel. Den samlede brenntorvmasse utgjør bare ca. 137.000 m³ råtorv.

6. Myrene i Alversund herred.

Alversund herred (kartblad IV) har et landareal av 41,11 km² og grenser til Sæbø, Lindås og Hamre. Av herredet ligger største delen på fastlandet øst for Radøysundet. Den del av herredet som ligger på Radøya er 3,30 km².

Alversund er også et sers myrfattig herred med bare 220 dekar myr. Det utgjør 0,54 % av herredets landareal og representerer bare 0,12 dekar myr pr. innbygger. Myrarealet fordeler seg med 59 % på grasmyr og 41 % på lyngmyr. Her er så å si bare småmyrer, idet de største sammenhengende myrpartier er bare ca. 30 dekar. Av brenntorvmyr har herredet helt ubetydelig. Det er regnet med i alt ca. 5

dekar med 1 m torvlag som kan nyttes. Men også her er torven av sekunda kvalitet med dårlig sammenhold. De myrer som finnes er således dyrkingsmyrer og vil antakelig bli dyrket i nær framtid.

Dyrkingsmyrer.

Mellom Isdalstø og Alversund (kartfig. nr. 1) ligger et par myrfelter i 60—80 m h. o. h. Myrene ligger på begge sider av veien, og typen er lyngmyr og grasmyr av myrull-bjønnskjegg-typen. Torvlaget er noenlunde vel til vel formolda og dybden er noe ujevn — opp til 2,5 m — til grus eller fjell. Det kan uttas litt brenntorv på øversiden av veien, mens ellers er myrene godt skikket for dyrking. Det må en del fjellsprenkning til for å få tilstrekkelig avløp for grøftene.

Sør for Espeland (kartfig. nr. 2) og like øst for veien er en større flate i ca. 100 m h. o. h., hvor ca. 30 dekar av myra ligger i Alversund. Her er dessuten like meget dyrkbar fastmarksjord. Myra er flat grasmyr av myrull-bjønnskjegg-typen med til dels friskt kvitmoselag øverst. Den er svakt eller noenlunde vel formolda og bare opptil 1 m dyp til sand. Dette er noenlunde god dyrkingsmyr.

Sør for Elsås (kartfig. nr. 4) er et temmelig stort parti flatland i ca. 90 m h. o. h. Det meste av dette er avtorva myr, nå lyngmark, og bare ca. 70 dekar har dybde nok til å kunne karakteriseres som myr. Av dette areal er ca. 40 dekar grasmyr (starrmyr) og resten lyngmyr. Myr dybden er opptil vel 1 m til sand eller grus. Grasmyren er for det meste oversvømmet av vann og det er nødvendig å senke vannstanden for å kunne utnytte den rasjonelt. Lyngmyren inneholder litt brukbar brenntorv.

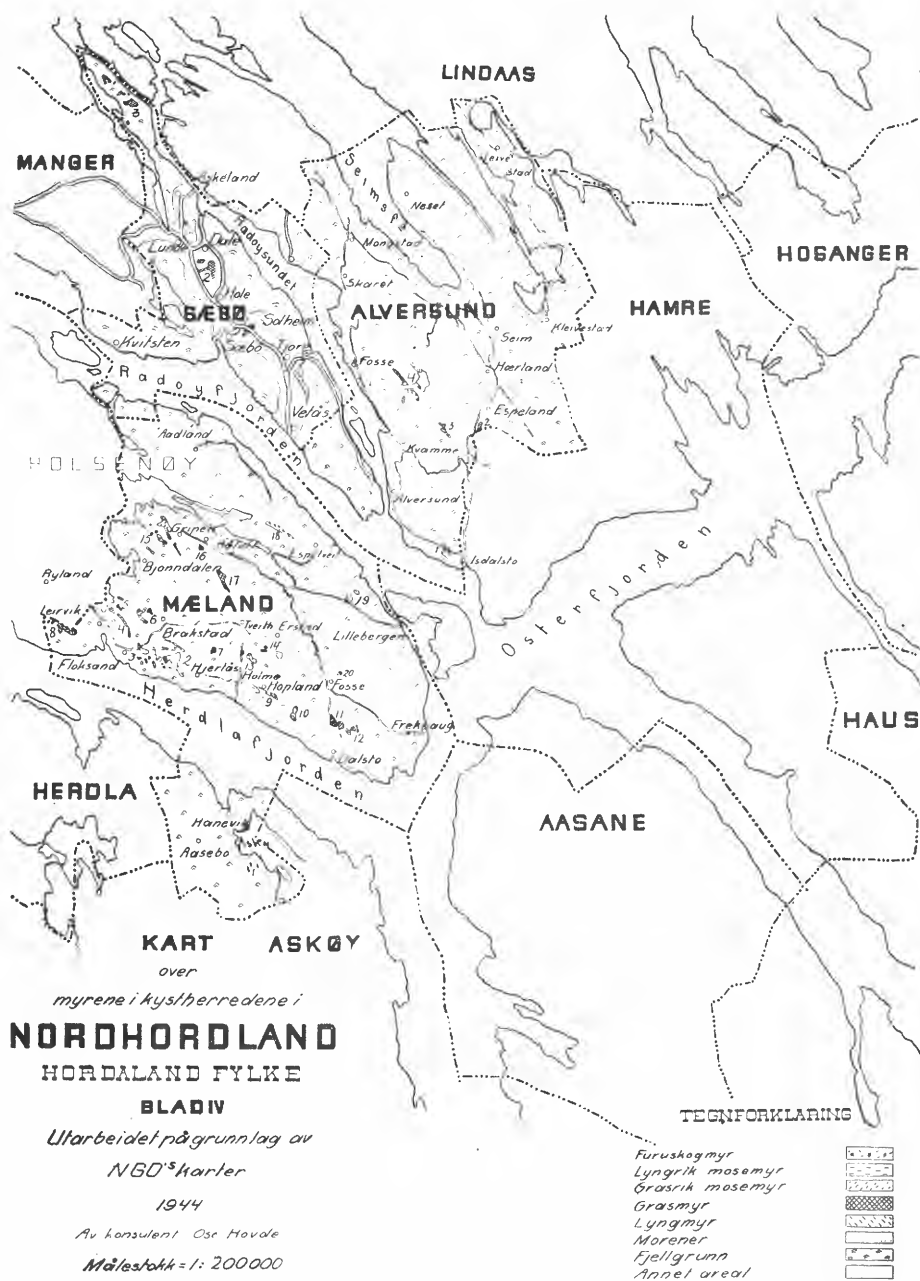
Småmyrer er fordelt over hele herredet med arealer på fra 10 dekar ned til mindre enn 1 dekar.

7. Myrene i Hjelma herred.

Hjelma herred (kartblad I) har et landareal av 17,84 km² og er det minste av kystherredene i Nordhordland. Herredet består av en rekke øyer og holmer og grenser til lands bare mot Herdla.

Myrarealet utgjør nå bare ca. 140 dekar eller 0,78 % av landarealet. Pr. innbygger blir det 0,14 dekar myr. Myrarealet er fordelt med 43 % på grasmyr og 57 % på lyngmyr. I Hjelma er omtrent bare småmyrer som for det meste allerede er avtorvet, mange endog så sterkt at de ikke lenger kan betegnes som myr. Noen dyrkingsfelt av nevneverdig betydning på myr finnes således ikke i Hjelma, men her er mange småpartier på noen få dekar som med fordel vil kunne dyrkes til beite, hvis ikke den hensynsløse avtorving fortsetter til de få myrflekker som enda er igjen også er oppbrent. Det tar for øvrig ikke mange årene med den nåværende driftsmåte.

Av brenntorv kan det enda forsvares å ta ut 27.000 m³ råtorv, forutsatt rasjonell drift.

Det Norske Myrselekskap

Ved en undersøkelse over myrareal og torvforråd m. v. i Hjelma herred som ble utført i 1935, var resultatet 266 dekar myr med ca. 160,000 m³ råtorv, nyttbar uten uttapping*). Den sterke reduksjon av såvel areal som brenntorvmasse på disse 10 år, viser hvilken vei det bærer og stadfester fullt ut de beregninger som Jordvernkomiteen har foretatt over de framtidige myr- og torvressurser langs kysten. Det kan jo være at krigsårene har tatt særlig sterkt på myrene i et brennelsfattig herred som Hjelma, men tendensen er den samme for alle kystherredene her.

8. Myrene i Herdla herred.

Herdla herred (kartblad III) har et landareal av 107,49 km². Herredet er ved fjorder delt i 3 større områder, ett på øyrekken mellom Fjell og Hjelma, ett på nordvestspissen av Askøya og ett på vestenden av Holsenøya. Hele herredet ligger således på øyer.

Herredets myrareal utgjør ca. 830 dekar, det vil si 0,77 % av landarealet og 0,18 dekar pr. innbygger. Av myrarealet er 23 % grasmyr, 45 % lyngmyr og 32 % furuskogmyr. Alle myrer er lavtliggende, idet ca. ¾ av arealet ligger i mindre enn 30 m h. o. h., og i større høyde enn 100 m er helt ubetydelig av myr. Dybden er høyst forskjellig, oftest 0,5 til 2 m, men opptil over 5 m ble målt. Undergrunnen består som regel av grus eller sand og til dels fjell. I alt 20 områder er beskrevet, hvorav 14 med brenntorv.

Dyrkingsmyrer.

Av dyrkingsmyr har Herdla ca. 250 dekar der er betegnet som mindre god eller dårlig. Det aller meste av dette ligger omkring Kjerrgårdsåsen på Askøya. Her er således muligheter for anlegg av 2—3 nye bruk, men kvaliteten av myra er mindre bra til dyrking, da det meste består av furuskogmyr med mosemyrbunn. Dybden er også til dels temmelig stor, nemlig opptil 3,5 m, og undergrunnen består av grus og fjell. I myra er mange stubber så den er tung å dyrke.

Brenntorvmyrer.

I likhet med Hjelma har også Herdla lite brenntorv, og store myrarealer er gjennom tidene blitt ødelagt ved for sterk avtorving. Den gjenværende nyttbare brenntorvmasse utgjør nå bare ca. 232,000 m³ råtorv. Det meste herav ligger på Askøya og Holsenøya. I herredets andel av «Øygarden» er det bare Ronggårdene som har nevneverdig av brenntorv igjen.

*) Aasuly Løddesøl: Jordødeleggelsen ved torvstikking i våre kystbygder. Medd. fra D. N. M., 1936, s. 55—73.

9. Myrene i Mæland herred.

Mæland herred (kartblad IV) har et landareal av 57,52 km². Herredet utgjør den østre del av Holsenøya. Dessuten ligger en mindre del på Askøya. Det grenser således til lands mot Herdla og Askøy herreder.

Myrarealet utgjør i alt ca. 880 dekar eller 1,53 % av landarealet. Pr. innbygger blir det $\frac{1}{2}$ dekar myr. Fordelt mellom myrtypene utgjør lyngmyren 46 %, grasmyren 39 %, furumyren 14 % og den grasrike mosemyr 1 %. Av myrarealet ligger storparten i 30—50 m h. o. h. og i større høyde enn 130 m er ikke nevneverdig av myr. Dybden av myrene er også her sterkt varierende, og dybder på over 5 m forekommer temmelig ofte. Det er mest grus og sand i bunnen av myrene, men også leir forekommer og fjell er ikke helt sjelden. Her er særskilt beskrevet 20 myrområder. Av disse er det 15 som inneholder brenntorv.

Dyrkingsmyrer.

Mæland har ca. 250 dekar dyrkingsmyr, og kvaliteten for over det halves vedkommende er karakterisert som noenlunde god.

Det er partiet mellom Hjertås og Fløksand som utgjør brorparten av det nevnte areal. Her er nemlig ca. 50 dekar grasmyr (vesentlig myrull-bjønnskjeggmyr, ofte med innslag av sivarter), og et noe større areal lyngmyr. Begge områder er skikket til dyrking. Dybden er fra 0,5 til 2 m og undergrunnen består av leir og grus. Terrenget er flatt, men myra er noe tuet med en del rotstubber og således ikke særlig lett å dyrke. Men når den nye vei blir opparbeidet gjennom feltet er her gode muligheter for anlegg av et par nye bruk.

De andre dyrkingsmyrene i herredet er små og best skikket til opparbeidelse av beiter, da det er sterkt behov for slike.

Brenntorvmyrer.

Mæland har ikke så lite vedskog og de ca. 450,000 m³ brenntorv som finnes (jfr. tabell 4) vil kunne strekke til i en årrekke ved rasjonell drift. Største brenntorvforekomstene finnes mellom Bjønn-dalen og Gripen, i Stormyra nord for Tveith og mellom Hjertås og Fløksand.

De 9 kystherreder som her er behandlet utgjør den nordvestlige del av Bergens omland og spiller en betydelig rolle når det gjelder forsyningene til Norges nest største by. Det er jo vesentlig fra havet en henter de produkter som distriktet markedsfører, men jordbruk og gartneri har gjort gode framskritt i de senere år og er nå en betydelig faktor en må regne med.

Myrene i kystbygdene har lenge spilt en stor rolle som dyrkingsjord, men dyrkingen og da særlig grøftingen var i begynnelsen mangelfull, så resultatet var ikke alltid det beste. For at resultatet kan

bli tilfredsstillende er det oftest nødvendig å gå til større anleggsarbeider.

Det som imidlertid bør stå først på arbeidsprogrammet i kystherredene i Nordhordland er bedring av beitene. Det er enda ytterst få bruk som har tilfredsstillende beiter, idet dyra er henvist til lyngmark og forsumpet myr hvor de knapt nok kan livberge seg. Kulturbelter som allerede er anlagt viser at det er mulig å skape helt første-klasses beiter på en del av disse myrene. Det er derfor beitedyrking som bør komme i første rekke, så meget mere som disse ofte sterkt oppdelte myrer er mindre skikket for nye, selvstendige bruk. De største sammenhengende myrområder bør dog reserveres til bureising så sant det ellers finnes jord som er skikket til beitedyrking.

Brenselsressursene innen området er svært ujevnt fordelt såvel herredene som forbrukerne imellom. Det kunne derfor være ønskelig med en mer planmessig utnyttelse av de større brenntorvforekomster for på den måte å komme den omfattende jordødeleggelsen til livs.

Til slutt kan nevnes at utmarkfellesskap har stilt seg hindrende i veien for en mere rasjonell utnyttelse av myrene. Dette vil forhåpentlig rette seg litt etter hvert.

FORSØKSRESULTATER OG ERFARINGER AV 15 ÅRS DYRKINGSARBEID I DE OPLANDSKE ALMENNINGER.

Ny melding av forsøksleder O. Glærum.

På årsmøtet i Det norske myrselskap i mars 1938 holdt forsøksleder O. Glærum foredrag om: «Dyrkingsforsøk på almenningsmyrene på Oplandene i høyder 550 til 600 m over havet». I foredraget, som er trykt i myrselskapets tidsskrift for 1938, er bl. a. gjort rede for dyrkingsvilkårene og de betydelige dyrkingsmuligheter som finnes i de oplandske almenninger, ikke minst på myr. Bare i Hedmarks-almenningene med et totalareal av ca. 1,4 mill. dekar oppgis myrarealet til bortimot 350,000 dekar. Videre er referert resultater av flerårige dyrkingsforsøk både på fastmark og myr som viser at det er oppnådd meget gode resultater for en rekke veksters vedkommende i disse strøk av vårt land. Dyrkingsforsøkene i almenningene er for øvrig omtalt i tidligere meldinger fra forsøksgården Møistad (1930, 1937 og 1938).

I den sist utsendte melding fra Møistad (for 1945) har forsøksleder Glærum gitt en samlet oversikt over det arbeid som er utført ved forsøksstasjonen for å klarlegge mulighetene for jordbruksmessig utnyttelse av almenningsviddene. Vi vil anbefale alle som interesserer seg for denne sak å studere meldingen.

Da forfatteren nå skal slutte som forsøksleder etter oppnådd aldersgrense, må denne forsøksmeldingen nærmest oppfattes som et